

חריש אדמות קוסקוס טבעון בינואר 38 לקראת הקמת קיבוץ אלונים

אדמות קוסקוס טבעון שכיום יושב עליהן קיבוץ אלונים היו עניין לסכסוך מתמיד בין בדואי האזור לבין בעלי הקרקע היהודיים מאז נקנו אדמות אלה מידי משפחת סורסוק בעלת רוב הקרקעות באזור עמק יזרעאל המערבי, בראשית שנות העשרים.

הבדואים משבט א-זבידאת, ע'ריפאת ועוד שהיו האריסים שעיבדו אדמות אלו לפני מכירתן ע"י משפחת סורסוק ליהודים, לא הסתפקו בפיצויים שקיבלו ומדי פעם ניסו לקבוע עובדות בשטח כדי שיוכלו להוסיף ולקבל פיצויים, מה עוד שהמופתי הירושלמי חאג' אמין אל חוסייני שהוציא צו לערביי הארץ האוסר עליהם למכור אדמות ליהודים, בחש בעניינים ועודד את הבידואים לשוב ולהשתלט על האדמות.

מדי פעם ניסו הבידואים לעלות על השטח, מה שגרם לתגרות אלימות בינם ובין היהודים שעיבדו את השטח. בשנת 1932 התקיימה תגרה אלימה אשר כתוצאה ממנה נהרג חבר מושב כפר ברוך שמעון ינקו ז"ל. בשנת 1935 חרשו חברי קיבוץ גניגר את האדמות הללו בחסות חמישה משומרי השדות חברי "אגודת השומרים". הבדואים ניסו לעלות בהמוניהם על השטח ולהפריע לעבודת החריש. במהומה שהשתררה שם נהרג אחד הבדואים. השומרים שהיו שם נעצרו ע"י הבריטים ובמשפט שהתקיים לאחר מכן, נדון השומר יצחק חנקין לעשר שנים מאסר עם עבודת פרך לאחר שקיבל על עצמו את הריגת הבידואי ושאר ארבעת השומרים נדונו לשנתיים מאסר. בהשתדלות ציפורה זייד ועו"ד "ההגנה" אהרן חוטר ישי שוחרר יצחק חנקין ממאסרו לאחר כשנתיים. יצחק חנקין הצטרף לפלמ"ח והוא היה זה שהוציא לפועל את נקמת דמו של אלכסנדר זייד.

לקראת הקמת קיבוץ אלונים שישב אז במחנה זמני על גבעה ממערב ליער לנדאו, כיום רחוב "הבונים" קרית עמל, גייסו מוסדות היישוב טרקטורים ממושבי וקיבוצי העמק וכן עשרות פרדות עם מחרשות ביסוק ומחרשות בוקר מהמושבים הקרובים כדי לחרוש את שטח אדמות קוסקוס טבעון ולקבוע עובדות בשטח, מה שנקרא בימינו "חריש פוליטי". ארוע זה נתקיים בינואר 1938, חצי שנה לפני עבור קיבוץ אלונים להתיישב בנקודת הקבע שלו

בארוע זה מסתבר שגם חברי המושב נטלו חלק מכובד וזכינו אנחנו כיום שארוע זה אף הונצח במצלמתו של חבר המושב אשר פוייפר – צופר ז"ל, כך שבאמצעות תמונותיו אפשר כעת להעלות ולספר סיפור זה.

באחד מימי ינואר 1938 עלו תושבי האזור על אדמות קוסקוס טבעון עם קבוצה גדולה של טרקטורים ועשרות פרדות לעבודת החריש. לפני מחנה החורשים הגדול צעדו שני הנוטרים (גפירים) של המושב חיים אבן ומנחם המאירי אשר אפשר לראותם בתמונה בראש המחנה – חיים אבן מימין ומנחם המאירי משמאל. מימינם אפשר לזהות את אשר צופר.

בנוסף לכך סיירו הגפירים על הכביש הראשי בין צומת השומרים של היום ועד קרוב לג'ידה, הלוא היא רמת ישי כדי לאבטח את הציר ולמנוע הפתעות לא נעימות.

מימין חיים אבן, באמצע מנחם המאירי ומשמאל גפיר לא מוכר על כביש קרית עמל – ג'ידה.

וכך התקדמו חברי מושב שדה יעקב עם הפרדות הרתומות לעגלות כאשר מאחורי העגלות נגררות
מחרשות הביסוק, לכוון אדמות קוסקוס טבעון מעבר לכביש קרית עמל – ג'דה.

חברי שדה יעקב בדרכם לחריש אדמות קוסקוס טבעון - אלונים

מקום חניית העגלות וריתום הפרדות למחרשות סמוך לכביש הראשי קרית עמל – ג'ידה

חברי מושב שדה יעקב ליד מקום התארגנותם לקראת החריש. מעבר לכביש בצד שמאל אפשר להבחין בטרקטור זחל הרתום לדרייל (מכונת הזריעה). שימו לב לעמוד הטלגרף לצד הכביש הראשי – עוד אחד מסמני העבר.

וכאן תמונה יפה של חבר המושב הח' שלמה יודנפרוינד ופרדוטיו הממלאים את חלקם במעשה הציוני.

מבט לכיוון דרום אל החורשים חברי מושבנו – שדה יעקב. אפשר להבחין בכביש הראשי המפריד בין שטח אדמת קוסקוס טבעון לאדמות המושב.
ברקע נראה מושב שדה יעקב ומאחוריו כפר יהושע.

עברה עוד חצי שנה וב-20 ליוני עלו חברי קבוצת אלונים לנקודת הקבע שלהם באדמת קוסקוס טבעון. שלושה שבועות לאחר מכן ב-11 ליולי נרצח אלכסנדר זייד מן המארב בדרכו לאספת חברים של יתר חברי הקבוצה שעדיין נשארו במחנה הזמני של קבוצת אלונים על הגבעה ליד שייך אבריק.